СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 184. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 8-го серпня 1940. No. 184. Jersey City, N. J., Thursday, August 8, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГАРЯЧА ДЕБАТА НАД ПРИМУСОВОЮ СЛУЖБОЮ

ВАШИНГТОН. — В сенаті відбулась гаряча дебата над пропонованою примусовою службою. В часі дебати падали такі образливі слова, яких не чули від смерти сенатора Гю Лонга. Зокрема стинались між собою сенатор Голт, що був проти примусової військової служби, а сенатором Мінтоном, що був за. „Коли уряд хоче кинути на когось болотом, він все вибирає сенатора Мінтона", сказав Голт. „А коли Гітлер хоче на когось кинути болотом, він вибирає Голта" відповів Мінтон. Предсідник сенату мусів перервати цю дебату, звертаючи сенаторам увагу, що на цім рівні дебати вони до нічого корисного не дійдуть.

СОВЄТИ ПІДПИСУЮТЬ ТОРГОВЕЛЬНУ УМОВУ

ВАШИНГТОН. — Совєти відновили торговельну умову зо Злученими Державами Америки на тих самих услівях, на яких та умова існувала в попередних трьох роках. Вони знов мають купити впродовж наступного року за 40 міліонів долярів ріжних продуктів в Америці. Але соетський уряд застеріг собі, що можливо йому не вдасться на ту суму поробити в Америці покупків тому, що Америка на вивіз деяких речей, як ось на машинові знаряддя, а також летунську газоліну, наложила заборону.

ГОЛ ЗАКЛИКУЄ НАЦІЮ ДО ПОСВЯТ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол видав заклик до американського народу, в якім каже, що американці в нинішний час мусять поносити жертви для своєї батьківщини. Америка мусить сильно зброїтись, бо лиш шляхом своєї сили вона може забезпечити мир і повагу серед інших народів.

ПОСИЛКИ ДЛЯ ВОЄННИХ БРАНЦІВ

НЮ ЙОРК. — Американський Червоний Хрест заявив, що всі особи в Злучених Державах Америки, які мають своїх кревних у котрім небудь воєнним полоні в Европі, можуть тим полоненим пересилати пакунки з одежею і харчами через Червоний Хрест. Посилка не буде їх нічого коштувати.

ПРОПОЗИЦІЯ ПЕРШИНГА НЕЛЕҐАЛЬНА

НЮ ЙОРК. — „Правничий Журнал", що виходить в Ню Йорку, в своїм останнім числі говорить, що пропозиція генерала Першінґа, щоби дати Англії 50 „перестарілих" нищителів, що залишились з минулої війни, є в обличчі міжнародного закону неправна і вона може послужити за причину до вибуху війни, колиб хто її хотів розглядати виключно під кутом міжнародного права.

ГОЛІВУДСЬКІ АКТОРИ ЗАСОБЛЯЛИ КОМУНІСТІВ

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Джан Ліч, комуністичний організатор на Каліфорнію, заявив перед лавою присяглих, що створена з акторів анті-націстична ліґа була джерелом фінансових доходів для комуністичного руху.

ПАРАДА НАТУРАЛІЗОВАНИХ ГРОМАДЯН

НЮ ЙОРК. — „Нешенел Кавнсил оф Форейн Ленґвиджи Вотерс" ухвалила недавно на своїх зборах у готелі Сейнт Моріц влаштувати 15 вересня ц. р. велику параду здовж Пятої евені і закінчити її в Центральнім Парку, на Мал. В тій параді взялиб участь натуралізовані американські громадяни 23 національностей, та задемонструвалиб тим свою цілковиту льояльність супроти Америки, її конституції і її суспільного ладу. В часі паради взялиб участь також частини американської армії.

АРЕШТУВАЛИ МОНТРЕАЛЬСЬКОГО ПОСАДНИКА

МОНТРЕАЛ. — Канадійські власти звеліли взяти посадника Монтреалу, Гудеґо, до концентраційних таборів тому, що він вперто виступав проти примусової військової служби, хоч та служба була ухвалена парляментом і її від давна вже в Канаді впровадили. Посадник Гуде думав, що його поставлять під суд і він у той спосіб дістане добрий розголос. Але власти вибрали інший шлях і без голосної розправи посадили його за кільчасті дроти.

ПРИСПІШЕНИЙ ВИШКІЛ ЛЕТУНІВ

ОТАВА. — Канадійські васти відкрили з ряду 14 летунську школу в себе. В той спосіб число вишколювання летунів побільшиться впродовж останніх пару місяців на сто відсотків. Крім того вишкіл буде тревати на три тижні коротше. Замісць тревати 28 тижнів, буде тревати лиш 25.

ВІДКРИТТЯ ЛЕТУНСЬКОЇ ШКОЛИ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку, при летунськім майдані Ля Ґвардії, відкрито школу летунських механіків. Посадник Ля Ґвардія виголосив при тім промову, в якій сказав, що летунський механік, що направляє летунські мотори, має дуже відповідальну роботу. Краще вже мати другорядного керівника літаком, ніж другорядного механіка. Для Америки, казав Ля Ґвардія, треба 500,000 вишколеної летунської обслуги, щоб вдержати впорядку 50,000 літаків, про які говорив президент Рузвелт.

БОРОТЬБА З ШПИГУНСТВОМ

ВАШИНГТОН. — Федеральна і міжстейтова комісія, що застановлялась над тим, як поборювати безправя, зокрема як боротись з шпигунством та підривними елементами, закінчила свої наради і поробила для властей певні вказівки. Комісія висказалась за те, щоб провірки в справах шпигунства робили не приватні особи, чи організації, лиш Федеральне Бюро Інвестиґацій. Воно має до того вишколених людей і потрібний апарат. Приватні особи повинні наглядати з патріотичного обовязку за всякими проявами шпигунства, але вони не повинні робити самі дослідів, тільки повинні повідомити про це найближче Бюро Інвестиґацій. Комісія також поручала пильний нагляд над діяльністю чужинецьких організацій, але водночас перестерігала перед занадто поспішними рішеннями, що не мають докладної провірки. Також комісія поручала студіювання чужинецької пропаганди, та часописів, що друковані чужими мовами.

ІТАЛІЯ РОЗПОЧИНАЄ В АФРИЦІ ОФЕНЗИВУ НА ВЕЛИКІ РОЗМІРИ

ЛОНДОН. — Англійські урядові кола переконані, що Італія вже покінчила давно розпочату підготовку до загального наступу на британські посілости в Африці. Саме тепер почався італійський наступ в трьох напрямках: на Сомалі, Кенію і Єгипет. Вправді італійський уряд запевнював Єгипет, що він не має заміру вести з ним війну, якщо цей край остане невтральним, але видно, що Італія таки рішилась вдарити в ту цінну британську кольонію. Мабуть тому, що Єгипет заявив, що він звязаний союзом з Великою Британією, та що готов боронити своєї теріторії, якщоб її хто нарушив. В Англії переконані, що італійці, не зважаючи на свою підготовку, не осягнуть в Африці великих успіхів, та стрінуть всюди сильний опір.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ГОЛОД В БЕЛЬҐІЇ

ЛОНДОН. — Джан Кюдаґі, американський амбасадор до Бельґії, заявив у своїй розмові зо заграничними кореспондентами, що наступної зими 8 міліонів бельґійців знайдуться в такому положенню, що його можна сміло назвати — голодом. Казав, що ціла Европа буде голодувати, бо в ній і так вже пекло, але те, що жде Бельґію, тяжко описати, бо нема в англійській мові таких слів, якими можнаб це виразити. Далі заявив, що в нормальних часах Бельґія ввозила 75% пшениці, а сама продукувала тільки 25%, а тепер не матиме навіть тих 25%, які досі сама продукувала.

„ВАЄР ТЕПІНҐ" ДОЗВОЛЕНИЙ

ВАШИНГТОН. — Конгрес ухвалив дозвіл для Федерального Бюра Інвестиґацій послуговатись „ваєр тепінґ", себто телефонічним підслухуванням у випадках шпіонажу. На основі цього підслуховання можна буде Федеральному Бюрові робити судові оскарження і доказувати комусь вину.

БОРОНИТЬ ЛЕОПОЛЬДА

ЛОНДИН. — Вертаючий до Злучених Держав американський амбасадор Кюдаґі боронив перед журналістами бельґійського короля Леопольда за його здачу. Заявив, що алянти були про це заздалегідь поінформовані, й то на три дні перед здачею. А як вся правда буде згодом виявлена, казав Кюдаґі, то рішення короля буде всіми прийняте й оплескане.

НЕ ДОЗВОЛЯТЬ ДОВОЗИТИ ХАРЧІВ

ЛОНДОН. — Виходить на таке, що якби Америка навіть хотіла допомогти населенню, що є під німецькою окупацією, харчами, щоб облекшити голод, то ледви чи це буде можливе виконати. Велика Британія, що бльокує Німеччину, не годиться на таку акцію. В Англії кажуть, що якщоб Німеччина захотіла справедливо ділитись зо загарбаними народами тими харчами, які має, то голоду не булоб.

ЗАПОВІДАЮТЬ „БЛИСКАВИЧНУ ВІЙНУ"

РИМ. — З того, що пише італійська преса, виходить, що Італія розпочала в Африці „блискавичну війну" в пустині", вдаряючи на британські позиції з усіх боків.

ЗАПРИСЯГАЮТЬ РЕКРУТІВ ДО АРМІЇ.
Нюджерзький говернор А. Гарі Мур бере участь в урочистому заприсяженню нових рекрутів до американської армії в рекрутаційній кватирі американської армії в Трентоні, Ню Джерзі. Полковний Лі Сомнер, начальник рекрутаційного дистрикту, промовив опісля до шістьох рекрутів: „Ви вступаєте на карієру, що дає вам багато нагод. Якби я був молодим чоловіком, я не бажав би собі ніякого кращого способу починати життя". Він говорив про нагоду побачити світ, навчитися якогось ремесла, розвинутися фізично й умово. Він закінчив промову словами: „Ваш уряд гордий з вас".

СОВЄТИ ХОЧУТЬ ЗАБРАТИ ВАРШАВУ, А ТО ЩЕ Й ЦІЛУ ПОЛЬЩУ

БУКАРЕШТ. — Нові вісти, що надходять з совєтсько-румунської границі, стверджують, що Совєти далі громадять війська в Басарабії й Буковині, а також вздовж цілої німецько-совєтської границі. Західно-українські землі далі завалені соетським військом. Таке саме доносять теж і зі західних білоруських земель. Пояснюють це тим, що Совєти задумують поширити свої землі на заході, згідно з умовою, яку вони заключили з Німеччиною. Вправді німецький уряд заявляє, що совєтсько-німецькі границі вже усталені, а генерал-губернатор д-р Франк запевняє, що нема мови про якісь теріторіяльні зміни коли іде про польське генерал-губернаторство то таки не перестають кружляти вісті, що ті границі будуть в дуже скорому часі змінені. Навіть покликуються щодо цього на промову совєтського комісаря заграничних справ Молотова, що натякав про такі зміни, зазначуючи, що Німеччина на них погодилася. У звязку з тим твердять, що Німеччина цілком певно відступить Совєтам Варшаву, а можливо навіть і цілу Польщу в таких розмірах, як її мала давня царська Росія. Кажуть, що політика Сталіна змагає до того, щоб таки відбудувати стару Росію. Це тепер найбільша амбіція Сталіна бачити Росію в старих границях. Ось тому так настає він на Варшаву.

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ПОГОЛОСКИ ПРО ВАРШАВУ І СОВЄТИ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В швайцарських газетах пишеться, що Совєти домагаються від Німеччини уже виразового й формального прилучення Варшави до Совєтів, а згл. прилучення тої польської теріторії, що до 1914 року належала до Росії. З того виходилоб, що колиб Німеччина навіть згодилась на те, щоб відступити Варшаву, то польська теріторія з Краковом таки далі осталаб під Німеччиною.

КАЖУТЬ ЖИДАМ ПОКИДАТИ КРАКІВ

БЕРЛІН. — Генерал-губернаторство видало приказ, наслідком якого мають усі жиди, що мешкають у Кракові, покинути місто на протязі 14 днів. Уже покинуло теперішню польську столицю яких 9 тисяч жидів. Вони можуть осісти на польських землях, де хочуть. Цей розпорядок дотикає яких 65,000 жидів. Ті, що покинуть місто до 15. серпня, зможуть забрати зі собою ввесь свій рухомий маєток. Замітне те, що уряд дораджує жидам осідати в Варшаві, кажучи, що це найкраще місце для біженців. Далі заявляють, що це нове розміщення жидів наступило по порозумінню між німецькою владою і жидівською громадою.

ПРОТИ КОМУНІСТІВ, ТРОЦЬКІСТІВ І АНАРХІСТІВ

БЕРН (Швайцарія). — Новий швайцарський розпорядок заборонює існування комуністичних, троцькістичних чи анархістичних організацій.

ПОЛЯКИ РАХУЮТЬ НА ПОЛЬСЬКИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ З АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — Нова польська армія, яка твориться на кошт і під проводом Англії, буде створена з недобитків, що перейшли з Франції, а далі буде доповнена новобранцями з тих польських громадян, що находяться на теріторії, що є під владою Великої Британії. Та найбільше числять поляки на добровольців, яких надіються дістати від польської іміґрації в Злучених Державах і Канаді.

СТАЛІН ДОТРИМУЄ ДАНОГО ГІТЛЕРОВІ СЛОВА

СТОКГОЛЬМ. — З помічень, пороблених в Швеції, приходять до заключення, що не є правдою те, що пишеться про совєтські доставу Німеччині, коли постійно повторюється, що Сталін обдурює Гітлера. Навпаки треба ствердити, що Совєти доставляють цілком правильно те, чого Німеччині найбільш потрібно, себто-нафту. Менш більш обчислено, що Совєти доставляють Німеччині місячно 150,000 тон нафти. Це обчислено на підставі тих совєтських достав, які тепер ідуть до Німеччини через пристань Ригу.

ЩЕ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ ПРО ГРАНИЦІ

БЕРЛІН. — Газети подають про нові переговори, які ведуться між Німеччиною і Совєтами. Кажуть, що мова про „граничну комунікацію". Переговори ведуться в Москві.

МОЖНА СЛУХАТИ ТІЛЬКИ НІМЕЦЬКЕ РАДІО

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — Німецька влада пригадала голяндському населенню в дуже рішучій формі, що йому вільно слухати тільки німецького радія. А не вільно слухати, навіть музики, навіть з Мадярщини й Італії! Хто тому не повинується, може бути покараний грийвною до сто тисяч гульденів, або карою арешту до двох років, а в надзвичайних випадках до 10 літ.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ НЕМА ЯСНОЇ ВІДПОВІДІ

Як доносять з Лондону, там підписано цими днями нову угоду між польським і анґлійським урядаби. Угоду підписали, каже донесення, в імені британського уряду: премієр Чорчил, і вайкавнт Галифакс, міністер заграничних справ, в імені польського уряду: ґенерал Владислав Сікорскі, польський премієр, та Авґуст Залеcкі, польський міністер заграничних справ. Оба уряди стверджують спільне бажання вести далі війну аж до успішного кінця та постановляють, що польська армія має бути зорґанізована й узброєна при анґлійській допомозі під „аліянтською найвищою командою". Польська армія має дістати на узброєння й удержання відповідні кредити від анґлійського уряду. Угода постановляє далі, як мають бути зорґанізовані ріжні вітки польської армії: польська летнича служба, наприклад, має бути зодягнена в анґлійські уніформи, але з польськими відзнаками, і так далі.

Стільки подано до преси. Називається в цім пресовім комунікаті основними засадами угоди засаду кооперації, хоча загально під основними засадами розуміється щось інше. Можна догадатися, що анґлійський і польський уряд прийшли до порозуміння й про ті інші засади та що їх угода відноситься не лише до способу ведення війни до успішного кінця, але й до вирішення справ, які зараз виринуть, якби до такого успішного кінця справді війну доведено. Між тими питаннями буде передовсім питання границь нової польської держави. Які саме границі мала би вона мати, за теперішньою згодою анґлійського й польського уряду? Чи мала би це бути знову історична Польща, з насильно до неї дочіпленими непольськими народами, себто Польща з утисками релігій, кляс, національностей? Чи має це бути Польща, що кишить утиском у середині й здана на ласку й неласку великих покровителів на зовні?

Якщо може Анґлія вже порозумніла в цьому огляді, чому цього не сказати публично? Коли це закривається, то для кого це уступство робиться?

Колиж цеї справи анґлійський і польський уряди ще не розглядали, то тим самим вони лишили його аж на цей час, коли вони будуть мати перемогу й справжню можливість ці справи вирішувати. Одначе, чи розумно таку справу лишати аж на цей час? Чи зможе в такому випадку британський уряд противитися польським традиційним зазіханням на чужі території? Чи не означає занедбання вирішити вже тепер ці справи, що британський уряд дає немовби мовчаливу змоду на всякі пляни польського уряду в тій частині світу?

Коли анґлійський уряд укладається з польським за ведення війни, то всі народи, що сусідують з польським, мають право домагатися ясної відповіди на питання: як задивляється анґлійський уряд на стремління всіх сусідів польського народу до своїх самостійних держав? Брак ясної відповіди на це питання мусить принести шкоду якраз для цього анґлійсько-польського підприняття, бо може загнати багато людей з тих народів у табори ворогів анґлійсько-польського порозуміння.

ФЕВДАЛІЗМ БУДЕ НАСЛІДКОМ НАЦІВСЬКОЇ ПОБІДИ

На літнім курсі, улаштованім на албертійськім університеті для вчителів і студентів університету, мав недавно доклад професор фільософії і психольоґії на тімже університеті, Джан МекДанелд. Він перестеріґ своїх слухачів, що коли демократії в теперішній війні будуть розгромлені, то Німеччина впровадить на їхнє місце „февдалізм", в якій то системі „всяка революція станеться неможлива, а навіть всяке невдоволення буде мусіти уступити".

„У проводі цивілізованої ґіерархії стане нова браманська каста — німці. Ця каста буде одинокою, якій буде дозволене носити зброю. Усі могучі інструменти модерного ведення війни будуть, згідно зо словами проф. МекДанелда, під її контролею.

Ґештапо всюди.

Невдоволення буде мусіти уступити, бо його й висказати буде неможливо, бо Ґештапо буде всюди. Наступить лад, але лад непорушности, строгости і смерти. Що такий лад думають впровадити, на це є численні дані.

„Настання цеї середновічної ночі не відтягнеться на довго. Випадки можуть скоро наступати в теперішніх часах і настання її буде справою найбільше кількох літ, а може кількох місяців. І вона настане, щоб полишитися на все.

Якщо „февдалізм" під управою наців візьме під свій запяток цілу західну цивілізацію, то він небаром прийме більші розміри, поширившись поза Европу, говорив проф. МекДанелд.

Опісля проф. МекДанелд обговорював з фільософічного становища науки, які дала нам недавня історія, і сказав: „ця історія повинна чогось нас навчити про це, що станеться цілком ясне, одначе, правдоподібно, трошки пізніше, коли побачиться його в правдивім його виді".

Від минулої війни ввійшло в загальний звичай представляти війну як щось „нікчемного, поганого і ґлупого", одначе небагато говорилося про пересічного чоловіка, що переніс великі труднощі в тих тяжких літах, щоб здобути побіду для своєї справи. Також тверджено, що всі війни ведено для економічних користей, а не за свободу, любов батьківщини, або демократію". Крім того через цілий час величезні докази нагромаджувано в Европі на те, що ті речі були фундаментально правдиві і вірні.

„Навіть більше ясно, як в 1914 р. війна ведеться за ті речі, а ніщо інше", говорив проф. МекДанелд.

Погляд, що „війна не поплачується", принято загально і не передбачувано, що якась держава могла би придержуватися політики економічного націоналізму в ціли осягнення того, щоб війна поплачувалася.

Проф. МекДанелд наводив опис Бертренда Росела про уявний німецький наїзд на пацифістичну, не ставляючу спротиву Аҥглію, додаючи, що в 1940. році Росел відкликав свій давний погляд і заявив, що не може бути довше пацифістом.

„Що сталося з Роселом, що він змінив свій погляд?" спитав проф. МекДанелд. Росел, каже проф. МекДанелд, припускав, що по 1,000 роках християнської традиції в Европі, досить християнства поширено в Европі, щоб жаден нарід не брався до систематичного винищування слабшого народу. Одначе показалося, що він помилився.

Від початків 1920-тих років, говорив професор МекДанелд, розпочався зорґанізований атак „на цілу теорію демократії". На її місце пропоновано „ідею ґіерархії або систему кляс з владою, виконуваною згори вдолину".

Професор МекДанелд твердив, що найновіша історія доказує, „що якщо ми залишимо основний принцип демократії — принцип, що остаточна сила і влада находиться в руках тих, що ми можемо назвати масами, то тоді ми впрост будемо прямувати до абсолютизму, без огляду на те, як ми схочемо його назвати".

Війна для закінчення війни.

Старий клич „війна для закінчення війни" може показатися пророчим", говорив у кінцевій части свого докладу проф. МекДанелд. „Багато річей є відомими тепер, які були невідомі, коли заключувано мир у Версаю. Ізоляціонізм або відокремленість тепер цілком щезли. Техніка політичного ґенґстеризму і тайне стоваришення диктаторських країв далося взяти в руки і йому потрапиться ставити спротив. Послугування середниками публичного інформування для витворювання загальної опінії

далося вкінці цілковито зреалізувати.

„У тоталітарній війні той, що тратить, тратить усе — всяке говорення про шляхотний або понижаючий договір не має ніякого місця.

„Тоталітаризм твердить, що він приносить зо собою порядок і економічну забезпеку. Приклад з історії вчить, що коли маси є політично немічні, тоді їхній стандард життя мусить упасти до рівня, який існує лиш в невільництві.

„Фільософія демократії, без огляду на її недостачі, постачає нам руху елястичности і життя", закінчив проф. МекДанелд.

ЩО ДІЄТЬСЯ МІЖ ЕСПАНІЄЮ ТА ПОРТУҐАЛІЄЮ

На полудневo - західньому кінці Европи, а саме на Іберійському півострові, хоч нема війни, проте там також відбувається свого роду „революція". Націонал - синдикалістична Еспанія починає підноситися з руїни, завданої горожанською війною, та ставити твердші кроки на вже й так загроженій европейській шахівниці.

Останнього тижня, уряд ґен. Франка підписав пакт взаїмної допомоги з Портуґалією. Пакт цей є безсумніву тріюмфом як для самого ґенерала Франка, так і його брата Миколи, що є амбасадором в Лісбоні.

Згідно з пактом, обі держави мають спільно ділати на випадок загрози для обох держав, отже доповнюють пакт, що був підписаний в березні 1939 р., якраз по закінченні еспанської горожанської війни.

Через довгі два століття Портуґалія була „союзником", якщо не справжньою кольонією Великої Британії. Портуґалія завдячувала Анґлії морську протекцію, а за це ця друга одержувала цінні товари з портуґальських кольоній. Тому, тепер договір Портуґалії з ґен. Франком, який недвозначно сидить по стороні Риму й Берліна, уважається як великий удар в анґлійські інтереси.

З Лізбони повідомляють, що анґлійський вплив ще не вмер там, проте відчувається засаднича поправа відносин між еспанцями й портуґальцями. А треба знати, що від 1640 р. цебто відколи портуґальці відзискали свою самостійність від Еспанії, не було доброго відношення між тими двома народами. Портуґальці також не чулися добре, коли деякі еспанські елементи почали працювати в напрямі пан-іберійської федерації, в якій еспанці, портуґальці, катальонці й баски малиб окремі льокальні уряди, тоді коли федерацією рядив би центральний федеральний уряд.

Та режіми Франка й портуґальського диктатора Салязара, оба тоталітарні та зорґанізовані на фашистівські зразки зо спільною та здекльярованою ненавистю до комунізму, є симпатичні до себе, а не ворожі. Портуґалія віддала неоцінені прислуги еспанським націоналістам підчас війни 1936—1939, коли вона не тільки сама достарчала всяких запасів Франкові, але позволяла на перевіз німецьких постачань та навіть „добровольців" через свою територію.

Від коли німецькі війська станули на узгірях Піренеїв, відтоді зусилля портуґальців зблизитися до Еспанії, подвоїлися.

Якби на іронію, Анґлія ще дальше старається задержати Портуґалію при собі, вкладає гроші в портуґальський імпорт і інше.

Та зручні допльомати, що знають добре еспансько-портуґальські відносини, добачуються страшної анальоґії між останніми пактом, а тим, що їх СССР заключив був останньої осені з Литвою, Латвією та Естонією. Для тих самих причин, може бути скоро спрепаровано, що Анґлія „загрожує" Портуґалії, й натурально, одинока Еспанія може покищо взяти її в свою „опіку". Розуміється, самі портуґальці волілиб скорше еспанську „протекцію" від німецької. А знаємо, яку велику ролю відграють острови Азори, що є напроти портуґальського берега. Це також свого роду ворота Анґлії.

Натурально, Анґлія буде змагатися всіми силами, щоб відвернути Портуґалію від Еспанії, яка все більше починає домагатися Ґібральтару та навіть Французького Марока. Її успіх у великій мірі залежить від того, чи вона зуміє відбити німецький „бліцкріґ", що готується вже від довшого часу на північних побережжях Голяндії, Бельґії та Франції.

А покищо, Портуґалія під примусом чи ні, пересувається на ту сторону, що дотепер держить в руках віжки европейського возу.

ДЛЯ СССР НЕ МОЖЕ БУТИ МІСЦЯ В НОВІЙ ЕВРОПІ

Відокремлення Молдавської АССР від України.

„Ізвестія" з 11. VII. повідомляють: „Совнарком Молдавською АССР та Молдавський обласний комітет КП(б)У звернулися до СНР СССР та ЦК ВКП(б) з проханням обєднати Басарабію з Молдавською республикою та сотворити з них тринацяту советську союзну Молдавську Республику. А Совнарком СССР та ЦК партії постановили підтримати це прохання перед Найвищою Радою Союзу. В цій Республиці буде разом 2 міліони молдавського населення..." До цього треба додати, що в „автономній" республиці українське населення творило поважну більшість навіть після большевицької статистики, та що в новій республиці буде проважено найбільш безоглядне московщення цілого населення, як це видно з советської преси, яка широко розписується про колишнє гноблення „русской культури і мови" румунським урядом в Басарабії.

Московські „реформи" на Буковині.

„Ізв." з 13. VII. повідомляють з Чернівців: „Тут відбулися наради голів їх заступників та секретарів сільських та волосних виконавчих комітетів в числі 700 осіб. З відчитом виступив член Найвищої Ради УССР, Грушецький, про завдання сільських рад... При кожній згадці імени Сталіна збори вибухали вигуками „ура"... Сільські ради заняті тепер складанням списків майна дідичів. В новій Мамаївці їх нема, але великі лісові простори та десятки гектарів ріллі належали церкві, а не було дідичів, які визискувалиб так селянство як попи. Ліси взято під охорону сільських рад, а лани розподілено поміж селянами, що мали мало землі чи не мали її зовсім..." Отже землю селяни матимуть, але збіжжя матиме Московщина та московські визискувачі на Україні.

Советська примусова позичка на Україні.

„Ізв." з 14. VII. повідомляють з Києва: „Сума підписання на третю позичку третьої пятилітки осягла на Україні 1,766,663,000 руб., на 345 міліонів більше ніж торік. Підписанням хоплено 96.3% міського населення і 90.9% колхозників і одноосібняків. Працівники міст позичили державі 1,350,716,000 руб. і села 416,947,000 руб. Підписалося на позичку 11,357,000 осіб... Характеристично, що особливо пильно платили позичку західні области України. В Рівенькій области вже оплачено 85% підписаної суми, в Львівській — 71%, в Станиславівській — 55, у Волинській — 50. Одностайним плаченням на позичку працівники нових областей визволені з панського ярма висловлюють свої палкі патріотичні почуття..." Як виглядає цей „патріотизм" зраджує самий часопис пишучи: „Обовязком наших орґанізацій є охопити всіх підписанням позички. Наближається перший речинець оплати підписаної суми для робітників і службовців. Цю оплату має бути відтягнено з зарібної платні за першу половину липня. Корманичі та рахівничі по підприємствах відвічальні за те, щоб цілі квоти підписані на позичку було негайно стягнено і передано до державної скарбниці". Отже поза іншими способами визиску витискається з українського населення щорічно місячний заробіток на потреби московського імперіялізму.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(1)

ЧАСТИНА ПЕРША.

І.

Єдиною більшою вулицею міста Канева котився веселий реґіт.

Удова Василиха, вертаючися з ринку з порожнім кошем на руці, гнала поперед себе свого одинака Павла, ще молодого, але знаного всім містом гультяя й гульвісу. Рясна, як раптовий град, лайка сипалася на високого, як дуб, красеня велита, але відскакувала геть, як горох від стіни.

Павло не поспішаючи, посувався вперед і тільки лагідно посміхався, кидаючи скоса лукаві погляди вправо й уліво та киваючи іноді приятелям, що їх загледить, на добривечір.

Канівські міщани й міщанки з дітьми висипали з хат, хоч добре знали, що це за гамір, бо не раз бачили й чули це; стояли спокійно й незлобно сміялися. Від яких-будь уваґ утримувалися, знаючи здавна химерну вдачу старої Василихи. Тільки пси валували слідком, але на поважній відстані й ще більш баламутили звичайний спокій тихого, весняного вечора.

— Та тиж що це, лобуряко, ані обернешся, га?... Мати аж захрипла, приказуючи та навчаючи на розум, а тобі й за вухом не свербить?... Гарний, поштивий синок, нічого сказати... Може ще й смієшся собі тишком-нишком та кписш з неньки?... А матері твоїй сто сот чортів під серце!... Хоч огризнися, стерво прокляте! Чи тобі позакладало?...

Павло спокійно йшов далі, не озираючись.

— Ой, людоньки! ой, сусідоньки! зглянътеся, на Божу ласку! Укоротить мені, старій, останнього віку мій паливода, — щоб я крізь землю запалася, коли не вкоротить! Вигнався, як той дуб, а глузду ані крихти! І в кого воно таке вродилося, осоружне? І за що мене Господь покарав, сердешну, вбогу вдову, таким сином!...

Не втерпіла Супруниха.

— А щож там сталося? — гукнула з порога, — украв що, чи побив кого?...

— Що?!... зупинилася як стій Василиха. — Хто каже — вкрав?!... А бодай ти не діждала бачити мого сина злодієм! А бодай тобі, старій печериці, язик руба став, коли таке слово на мою дитину гавкнула...

— Тю на тебе, навіжена! — замахала на Василиху Супруниха. — Питаюж тебе тільки, чого й за віщо лаєш парубка.

— Та якже мені не лаяти, голубонько сивенька! Таж він у мене один, як серце у грудях, таж тремчу над ним, як осика над водою, як той скнара над скринею з грошима, ночей не досипаю та пильную, щоб нічого не сталося хлопцеві... Аж гульк — під коршмою в Лейби аж курява здіймається: запорожці гуляють... Хотіла вже пройти, сплюнувши, хворобаб їм у печінки, коли дивлюсь — аж і моє золото з ними!... Я так і охолонула... Налетіла шулікою, надавала стусанів одному, другому, вхопила дитину за руку та насилу виволокла... Ґмійся, смійся, дурню, з матері!... Батько твій догулявся з ними, з отими харцизами, поки й сам подався безвісти, то вже буде з мене... Десь або вбито, або в турецькій неволі конає... А тобі зась, — чуєш?...

Павло засміявся, повернувся й пішов далі вулицею.

На майдані, коло урядового козацького будинку, стояло пятеро осідланих коней, а біля них, тримаючи їх за поводдя, троє запорожців. До них підійшло з урядової стайні кількоро лейстровиків і напівголосно розмовляли про щось.

Павло не чув, про що саме, але зупинився на вулиці, чекаючи матері, й з великою цікавістю розглядав пишне, кольористе вбрання січових гостей та дорогую збрую на конях. Думи вихорем закрутилися в палкій юнацькій голові, й на їх легких крилах полинув молодик далеко-далеко, куди сам хотів і звідки прилетіли до Канева на своїх татарських огирах оці й ті, що він балакав з ними коло Лейбиної коршми, цяцьковані, степові гості. І за неньчину лайку забув.

(Дальше буде).

ПІТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ!

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 24, 34, 41, 53, 56, 63, 74, 82, 89, 91, 96, 118, 120, 132, 134, 136, 153, 161, 212, 232, 255, 264, 276, 296, 300, 329, 338, 384, 395, 396, 401, 420, 431 про

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

: які відбудуться :

В НЕДІЛЮ, 11. СЕРПНЯ (AUGUST 11, 1940)

В ГАЛІ УКР. КАТОЛ. ЦЕРКВИ,
7th & CARSON STREETS, S. S. PITTSBURGH, PA.

Початок зборів у 3. годині пополудні.

На ці збори повинні обовязково прибути всі урядники вище згаданих відділів. Усі члени зо самого Пітсбурґу та близької околиці повинні також бути конечно на зборах, бо маємо дуже важні орґанізаційні справи до обговорення. В орґанізаційних справах промовлятиме **головний секретар Д. Галичин.** До молоді промовить анґлійською мовою **адвокат У. Н. Союзу М. Пізнак,** який саме в тому часі буде в Пітсбурґу. Тому вказаним є, щоб родичі прибули на ці збори разом з своїми дорослими дітьми. 183-4

Марія Малевич, заст. гол. предс. У. Н. С.

З ДНЯ

ТОРГОВЕЛЬНІ НЕБЕЗПЕКИ.

Німецький міністер Функ погрожує Америці, що коли Німеччина виграє війну, вона створить великий бльок европейських держав, які будуть солідарно виступати в заграничній торговлі і будуть разом конкурувати з Америкою. З іншого боку, з Далекого Сходу, японський ґенерал Коісо також погрожує, що Японія, створивши на Далекім Сході новий лад, візьме під свою опіку покривджені азійські народи і не дозволить білим расам ті народи використовувати. На тім потерпить у першу чергу Америка, каже Коісо, яка з Нідерляндських Індій дотепер діставала велику частину гуми і цини.

СУТЬ ТИХ ПОГРОЗ.

Якби виграла Німеччина і створила цей бльок держав, Америка справді малаб великий клопіт у ділянці міжнародньої торговлі. Бо тотальні держави всеціло контролюють економічним життям краю. Вони беруть фабрики під свою контролю і хоч не конфіскують їх цілком, як це роблять комуністи, але залишають власникам дуже малий круг ділання. Те саме вони роблять із робітниками. На ціле економічне життя краю, себто на виріб сирівців, їх перерібку і роздачу вони накладають стислу контролю і приказують фабрикантам що і скільки робити, за яку ціну продавати; також велять робітникам скільки треба працювати, за яку ціну та серед яких обставин. Маючи все під своєю контролею вони можуть згори настановляти висоту життєвого рівня; також можуть диктувати ціну тих продуктів, що йдуть за границю.

МІЖНАРОДНЯ КОНКУРЕНЦІЯ.

З хвилею цей бльок стане довершеним фактом, він зможе без труду виперти з міжнародних ринків американські продукти, які, як відомо, витворені в свободолюбній, індивідуально - конкуренційній економічній системі. Німецькі власти тоді назначать таку ціну на ріжні машини, авта, радія, фотографічні апарати, фарби, хемічні вироби, яка легко побиватиме американські ціни. Чужі ринки, зрозуміло, будуть брати німецькі продукти, чи продукти бльоку контрольованого німцями. Чужий купець все хоче дешевого, а притім доброго продукта.

Американські фірми, які мусять виробляти свої продукти серед свобідної домашньої конкуренції, своїх цін обнижати не зможуть. Бо, обнизивши ціну, вони мусілиб обнижати ціну за працю. Тут вони прийдуть до зудару з працею.

СТРАЙКИ.

Фабрики в Америці не всилі обнижати платні робітникам так, як це можуть робити в тоталітарних краях. З черги, вони не всилі обнижати цін на продукти так, щоб могли конкурувати з тотальним бльоком. Обнижка платень робітникам викликалаб обурення серед робітництва. Появилисяб масові страйки. Уряд не лиш, що не розігнав би тих страйків, але покарав би фабрикантів за ламання закону годин праці і висоти плат.

Внаслідок високих плат праці мусілиб американські авта, машини, радія, фотографічні апарати і т. п., бути дорожчі від німецьких. Даремно пробувалиб представники американських фірм продати свої продукти в чужих краях. Чужі покупці повертаються все в той бік, звідки можуть дістати добрий і дешевий товар.

РЕГЛЯМЕНТАЦІЯ.

Щоб зарадити лихові, Америка мусілаб вибирати один із двох шляхів: або приймати засади тотальної економіки, підчиняти все під державну контролю, знижати ціни і так конкурувати з тотальним бльоком, або ставати на шлях цілковитої економічної вистарчальности, в тім розумінні, щоб продукцію і консумцію достроювати виключно до домашніх потреб, а за чужі ринки цілком забути. Та оба ці шляхи фактично ведуть до того самого заключення.

В першім випадку Америка явно мусілаб станути на шлях тотализму і диктатури. В другім випадку вона докотиласяб також до тотализму і повної державної контролі внаслідок таких причин: через розвій техніки машина може виробляти незмірну скількість продуктів, усуваючи від праці робучі людські руки і вбиваючи водночас домашнього консумента. Уряд мусів би втручатись більше в економічне життя людей, як це вже почала робити політика „нового розділу", і в остаточнім висліді поставив би те життя під цілковиту урядову контролю.

ДИПЛЬОМАТ ЧИ АГЕНТ?

Нюйорський стейтовий уряд підозріває д-ра Георга А. Вестріка, що записався як дипльомат Німеччини, що він є особистим висланником Гітлера для роблення політичної пропаганди.

ОЛ. ЛУГОВИЙ
(Олександер В. Овруцький-Шваба)

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ
(ВІРА БАБЕНКО)

Ця повість з часів останньої революції в Україні й повстанської війни проти Московщини була вже друкована в „Свободі" в літі 1938. року під заголовком „За Україну". Тепер вона появилась окремою книжкою під цим новим заголовком, щоб заспокоїти попит за цю прецікаву повість про незабутню геройку боротьби проти большевицьких катів.

Повість оповідає про геройські подвиги справжньої людини, Віри Бабенко, провідниці повстанських загонів.

Книжка прикрашена портретом геройки.

Ціна 1 доляра.

"SVOBODA"
81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ МАНЕВРИ.
Сто тисяч жовнірів бере участь у великих маневрах коло Огденсбургу, в стейті Ню Йорк.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ОЛІЕН, Н. Й.

Організаційні збори.

Дня 3. серпня заґостив до Олієн, Н. Й. організатор Українського Народного Союзу, п. А. Маланчук, щоби приєднати нових членів. Та помимо того, що усі місцеві люди були повідомлені про день і час зборів, на збори прийшло мало, бо лиш 17 людей. Це не є гарне свідоцтво зрілости, котре самі собі видали наші громадяни.

Та збори таки відбулись; організатор Маланчук у своїм 2-годинним викладі доказував фактами, як стоїть і які цілі має У. Н. Союз для нас самих і для наших дітей, та для українського народу взагалі.

Бо український нарід як буде зорганізований, то матиме силу вести боротьбу за своє визволення. А У. Н. Союз є одною з тих організацій, що помагає українському народові в його визвольних змаганнях. Тож обовязком нашим є належати до нього. Тут п. Маланчук став порівнювати, які користи має член У. Н. С., а що в інших подібних організаціях він дістає. Розуміється, казав організатор Маланчук, що ми можемо належати і до чужих організацій, коли нас на це стати, але скоріше ми таки повинні йти до свого. Шануймо чуже, але не цураймося свого, і як примір наводив жидів, що дорожать своїм і ніхто не бере їм цього за зле. То чомуж нам не йти їх слідом?

Дальше організатор Маланчук говорив, що в кожнім домі можна приєднати нових членів, лиш треба, щоби батьки подбали про це, щоби їх діти були вписані до У. Н. Союзу. Бо від родичів залежить, куди їх діти підуть, і чи вони будуть при нас, чи при чужих. У нас є поле до праці, тільки треба хотіти попрацювати.

Багато цікавого сказав нам організатор Маланчук, але які будуть з його праці овочі, треба зачекати.

Тепер залежить від місцевих людей, чи будуть вписувати своїх дітей до У. Н. Союзу, чи махнуть на це рукою, і все піде по старому.

Г. Підскальний.

ТОРОНТО, ОНТ.

Перший молодечий відділ У. Н. Союзу в Канаді.

Дня 29. липня ц. р. в українській гр.-кат. салі при 276 Бетурст вул. відбулися основні збори першого молодечого відділу У. Н. Союзу, чи 19 відділу У. Н. Союзу взагалі в Канаді.

Три тижні організатора У. Н. Союзу п. І. Баєра, в якій йому помагали свідомі одиниці в нашій місцевості увінчались тим, що повстав молодечий відділ з досить значним числом членів. На початку, впродовж трьох тижнів, вступило до нього 50 членів.

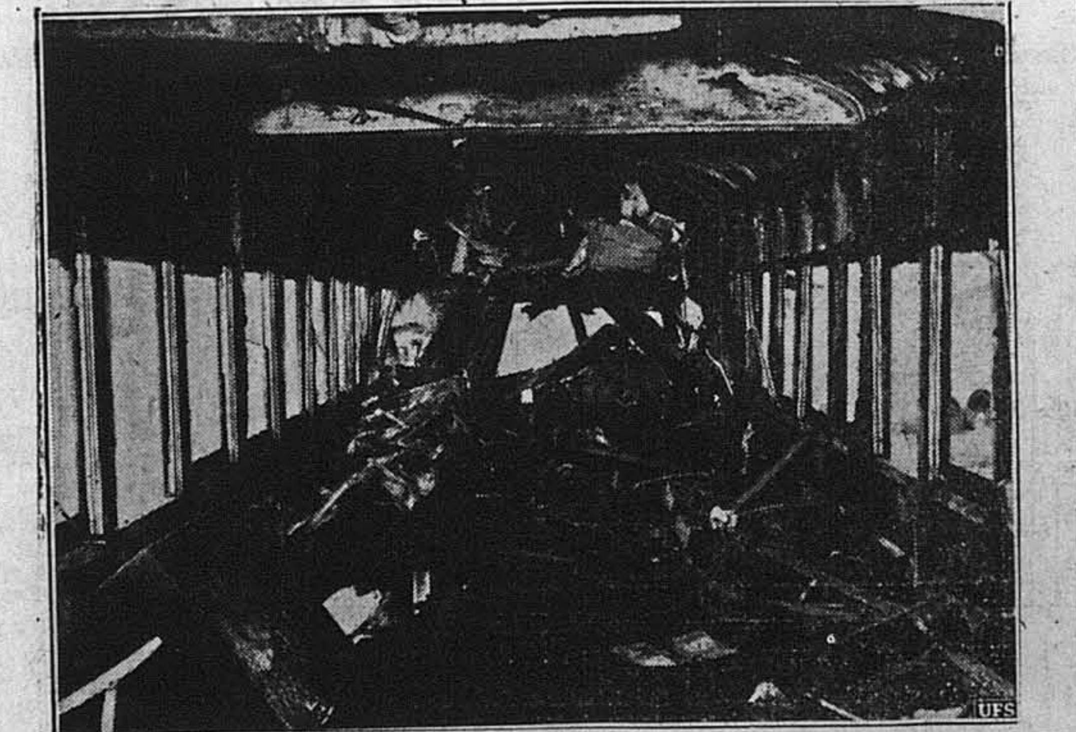
Основні збори перепроваджував гр. П. Петрушинський. На вступі він вияснив присутнім ціль зборів і зясував завдання У. Н. Союзу супроти своїх членів, молодих і старших. Далі він покликав до слова організатора п. І. Баєра, який виголосив до молоді приступний реферат і вияснив про всі добродійства, моральні і фінансові, які дає своїм членам У. Н. Союз — українська найбільша асекураційна інституція в Америці і в теперішню пору мабуть на цілім світі. Ту організацію створили українські еміґранти тому 46 літ і вона далі опирається на людях українського походження, яким вона служить особисто, через асекураційні грамоти та свій часопис, а також помагає загально, піддержуючи загально суспільне життя українців на еміґрації й визвольні змагання українців на еміґрації й визвольні змагання українців на їх рідних землях.

Отець І. Борис, що був присутній на зборах, забрав слово і сказав, що така організація як У. Н. Союз, що помагає придержати молодь українського походження при своїй суспільности, заслугує на те, аби її піддержати. Тому вся молодь повинна вписатись до цього новоствореного відділу У. Н. Союзу.

До заряду увійшли: голова — І. Баєр; заступниця голови — панна Ольга Сотник; секретар — Петро Петрушинський; касієрка — Маруся Сеник; контрольна комісія: Іван Косар, Ольга Перейма, Василь Чайківський.

В місті Торонто живе коло 12,000 українців. Вище згаданий заряд новоствореного молодечого відділу апелює до всіх місцевих українців, щоби вступали в ряди великої української родини, батьком якої є У. Н. Союз.

За заряд: **П. Петрушинський,** секретар відділу.

РУЇНИ ВОЗА, ЩО РОЗБИВСЯ ОБ ЗАЛІЗНИЧИЙ ПОЇЗД КОЛО АКРОНА, ОГАЙО.
Там згинули на місці 43 особи.

ДЕ ДІВАТИ КАНАДІЙСЬКУ ПШЕНИЦЮ

Дост. Дж. Ґ. Ґардінер, як міністер рільництва, сказав 18 липня в Оттаві, що внаслідок теперішнього стану пшеничного ринку „коло 300,000 родин в західній Канаді будуть діткнені через припинення експорту та продажі пшениці".

П. Ґардінер говорив на конференції домініяльних та провінціяльних представників рільництва. Він сказав, що це питання, яке стане перед західними фермерами, буде вимагати пильної застанови уряду.

Міністер звернув увагу на те, що тепер є в елеваторах в Канаді щонайменше 250,000,000 бушлів пшениці. Цьогорічні жнива можуть додати до того ще 400 міліонів бушлів. Припускаючи, що 150 міліонів бушлів будуть потрібні на заспокоєння потреб місцевого населення, лишиться що найменше 500,000,000 бушлів на руках. В елеваторах місцевих і термінальних є місце на 440,000,000 бушлів. Британія в мирних часах купує тільки 200 міліонів бушлів з усіх країн і годі сподіватися, що підчас війни вона буде купувати усю пшеницю для своїх потреб тільки з Канади.

ТІЛЬКИ 5,600,000 ФУНТІВ БЕЙКОНУ НА ТИЖДЕНЬ

Голова канадійської бейконової ради, Дост. Дж. Дж. Таґґарт, сказав 19 липня рільничій конференції в Оттаві, що британське міністерство харчів стоїть твердо при тім, що Канада має достарчити тільки 5,600,000 фунтів бейкону на тиждень.

Подаючи огляд продукції свиней та огляд ринку на них, він сказав, що не знати, чи по скінченню угоди 31 жовтня Велика Британія схоче більше канадійського бейкону. Переговори в справі відновлення угоди зачнуться десь в серпні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Концерт Червоного Хреста.

В неділю, 28. липня 1940, відбувся в нас концерт, получений з церемонією приняття новозаснованого українського відділу Червоного Хреста до Американського Червоного Хреста. Цей відділ заснувався заходами українських жіночих організацій і Федерації Українців у Мішіґен.

Концерт і церемонія відбулись в Бел Айленд Парку, в 8. год. вечором. Першу точку концерту виконала американська орхестра, відігравши наперед американський національний гимн, а опісля виконуючи ріжні американські і українські пісні і марші. Хор Думка під орудою п. Атаманця відспівав „Бють пороги" і „Максим козак Залізняк". П. Іван Кузь, голова Федерації, виголосив по англійськи коротку промову, а місцевий президент Червоного Хреста, Барес, подякував українцям за участь і за представництво в американським Червонім Хресті, взиваючи при тім брати загальну участь в обороні американських свобід.

Тепер п. Микола Кіптик вніс на естраду жовто-синій прапор і по корткій палкій промові передав його п. Баресові. Той, перебираючи його, ще раз подякував американським українцям й поставив прапор у почеснім місці поміж звіздистим прапором і прапором Червоного Хреста. Шістьтисячна українська маса з радости заплескала в долоні.

Як слідуюча точка слідувала гра мандолінової орхестри товариства Боян. Наші молоді танцюристи виконали кілька танців. На закінчення орхестра відограла „Ґад Блес Америка", „Ще не вмерла Україна" і „Стар Спенглед Беннер".

Люди з гарним настроєм розійшлись домів. Праця зроблена добре і за це належиться признання комітетові й тим організаціям, що це свято підготовляли.

Йосиф Крупка.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

М-а З-к, Шікаґо, Ілл. — Поданих у 177. ч. „Нотографії Композицій Михайла Гайворонського" творів на складі не маємо.

Regardless of Price
NO BETTER WHISKEY IN ANY BOTTLE
SINCE 1823
WILSON THAT'S ALL
BLENDED WHISKEY
90 Proof. 70% grain neutral spirits
WILSON DISTILLING Co. Inc. Bristol Pa

99 КОРАБЛІВ ВІДПЛИЛИ З КАНАДИ

99 кораблів виплило зо збіжжам з Форт Виліям і Порт Артур в протягу червня. Ці кораблі забрали — 18,601,329 бушлів пшениці, 1,715,586 бушлів вівса, 760,446 бушлів ячменю, 83,414 бушлів льону і 205,412 бушлів жита. 79 кораблів повезли збіжжа до інших канадійських портів, а 20 кораблів повезли збіжжа з канадійських до американських портів.

В червні 1939 вислано з Форт Виліям і Порт Артур 22,245,024 бушлів збіжжа, а в червні 1938 року 5,271,323 бушлі.

ПОЧАТКОВА ЦІНА ПШЕНИЦІ В КАНАДІ

Міністер торговлі й промислу, Дост. Дж. А. МекКінон, оповістив 20 липня в Оттаві, що початкова ціна пшениці ч. 1 нортерн по доставі до Монтреалу буде 70 центів за бушель.

Про ціну пшениці на заході не було оповіщення, одначе можна припускати, що вона буде така сама. Це була ціна гарантована минувшого року і є всякі вигляди, що гарантія буде потворена.

АКРОН, ОГАЙО, Й ОКОЛИЦЯ!
БРАТСТВО СОШ. СВ. ДУХА, ВІД. 295. У. Н. СОЮЗУ
влаштовує
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 11. СЕРПНЯ (AUGUST 11, 1940)
НА EVERGREEN PARK, SOUTH MAIN STREET.
Вступ 25 центів.
На цім пікніку буде приґравати орхестра EN—KAY під проводом Миколи Козопаса, як також будуть і інші несподіванки, смачні перекуски і добра забава до пізної ночи. За всяку добру обслугу подбає — Комітет.
Вразі непогоди відбудеться забава на гали церковній але без музики.

ПОЗІР! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!
БРАТСТВО СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ
Відділ 277. Українського Народного Союзу, устроює
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ
ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 11. СЕРПНЯ (AUGUST 11, 1940)
у LIGHTHOUSE GROVE, Station 24, Glastonbury Road
Початок у 1. годині пополудні.
ДОРОГІ РОДИМЦІ!
Братство св. Івана Хрестителя запрошує гартфордських, а також позамісцевих громадян на цей ПІКНІК. Там буде нагода побачити знайомих і весело потанцювати на свіжім повітрі, при добірній музиці, смачній перекусці та здорових напитках. Все буде по знижених цінах.
ВСТУП 25 ЦЕНТІВ, ДЛЯ ДІТЕЙ ДО 16 ЛІТ ВІЛЬНИЙ.
За добру забаву та чесну обслугу ручить — КОМІТЕТ.
Беріть „Бос" (Bus) на розі State і Market Sts. і їдьте до 24-го стейшіна, а опісля направо пішком.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомог. Тов. „Дністер", від. 361., просить отсим усіх членів прибути на місячні збори в суботу, 10. серпня, в годині 8. вечером, в домі „Карпатія", 217 Іст 6. вулиця в Ню Йорку. Крім чергових справ обговоримо на зібранні справу вітального бенкету в честь Високопреосвященого Кир Івана Бучка. — С. Ковальчук, гол.; П. Кучма, фін. секр.; В. Іваник, рек. секр.; І. Галичин, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу, 10. серпня, в год. 7:30 вечором, в „Карпатія Гали", 217 Іст 6. вул. Проситься всіх членів обовязково прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 8. ввечір, в салі під ч. 30 Іст 7. вул. Проситься всіх членів прибути на збори. Члени повинні вписати свої діти до У. Н. Союзу, бо У. Н. Союз є краща запомогова організація, ніж котра інша. — Антін Карпович, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудуться в суботу, 10. серпня в гали церковній, в годині 7. точно. Просимо члениць, щоби явилися на означений час, щоб не чекати на вас до пізної ночи. Припоминається тим сестрам, котрі довгують, щоби прийшли на збори і вирівняли свої вкладки. Просимо вас, сестри, приходіть на збори і приведіть зо собою нових членів якнайбільше, а отримаєте за ваш труд велику нагороду. — Марія Гойсак, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 11. серпня, в сали У. Н. Дому, в годині 3. пополудні. Проситься членів прийти точно на означений час і вирівняти свої місячні залеглі вкладки, як рівнож є важні справи до полагодження. — А. Гайдук, предс.; І. Лесюк, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; І. Каменюк, рек. секр.

ЮТИКА, Н. Й. Збори Бр. св. Петра і Павла, від. 58., відбудуться в неділю, 11. серпня, в год. 9:15 рано, в церковній галі. — Михайло Донавик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 7:30 вечором, в церковній гали, 675 Савт 19. стр. Проситься членів прийти на ті збори та заплатити свою вкладку, бо на те є збори, щоби платити місячні вкладки. Обовязком кожного члена є бути на зборах. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Збори Тов. Січ, від. 59., відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 7:30 вечором, в гали під церквою. Усі члени повинні явитись на збори. Члени довгуючі нехай подбають вирівняти довг. Усі члени і члениці мушені донести місячну вкладку найдалі до 20. кожного місяця. На збори члени повинні явитись на означений час. — Д. Чернявський, предс.; М. Галькевич, кас.; І. Глива, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 67., відбудуться в неділю, 11. серпня, точно в 1. годині пополудні, скорше о одну годину. Є важні справи до полагодження. Українська молодіж нашого стейту уладжує пікнік(тому щоби члени мали нагоду взяти участь., то просимо прибути начас. — І. Шуран, предс.; І. Хіровський, кас.; Г. Патинок, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Бр. Сош. св. Духв, від. 237., відбудуться в неділю, 11. серпня, в 3. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути конечно і на означений час, бо є важні справи до порішення. Пригадується тим членам, що не платять до місцевої каси на підмогу хорих, а передають свою вкладку через інших членів, або засилають дітьми, щоби до звичайної вкладки додавали іще 5 ц. на відділові розходи, бо така ухвала зайшла іще в місяці червні. — Уряд.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 7:30 вечором, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінс ул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Обовязком членів приходити частіше та старатися платити свої вкладки. Проситься членів не забувати про нових членів до У. Н. Союзу. Сповнім свій обовязок, щоби наш відділ не остався позаду інших. — М. Андріїв, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ПРЕМІЄР ЧОРЧИЛ З МАШИНОВИМ КРІСОМ АМЕРИКАНСЬКОГО ВИРОБУ.

КОТСВИЛ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 11. серпня, зараз по Сл. Божій. Проситься членів, щоб явилися і сповняли свої залеглі довги, бо в противности не були суспендовані. Проситься членів, щоб приєднували нових членів, за що одержуть добру нагороду від У. Н. Союзу. — М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; П. Турчин, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94., відбудуться в суботу, 10. серпня, точно в годині 7. вечором, в Укр. Хаті. Кожний член і члениця повинні прибути начас точно. Як також вирівняти свій довжок до каси товариства, як рівнож звернути тикети, що були роздані на пікнік. — А. Патра, рек. секр.

ЗНАЙШЛИ ЛЮДСЬКІ КОСТИ, ВІДНОВЛЮЮТЬ СЛІДСТВО

Тайна зникнення Петра Юркевича, 47-літнього майнера та фармера з околиці Плезант Гом, Ман., може ще буде вияснена. Надія на те віджила, коли кілька днів тому знайдено там людські кости. Констабель МекДаналд взявся до розслідження справи.

В серпні 1938 р. Юркевич по кількох місяцях, які перебув в копальні в Руан, Кве., вернув до дому до Плезант Гому, около 8 миль на полудневий захід від Винніпеґ Біч. Злізши з боса, він вступив до штору Івана Ваврика і лишив там мішок з своїм робітничим одінням, кажучи, що верне по нього. Одначе більше ніхто його не видів. По дорозі на фарму Юркевич стрінув ще сусіда Михайла Роґу і сказав йому, що думає перебути дома кілька місяців. Відтак жінка Юркевича оповідала, що в два дні по своїм повороті її чоловік десь поїхав в синім автомобілі з онтерійським лайсенсом з чоловіком, що будьто би називався Юрко Дутка. Одначе в рекордах Онтеріо не знайдено лайсенсу, виданого на таке імя.

МОЖНА ОГЛЯДАТИ МОДЕЛІ ВИНАХОДІВ ЛЕОНАРДА ДА ВІНЧІ

„Чи є такий чоловік на світі, щоб знав усе?" — Таке питання приходить нераз на думку пересічному громадянинові. Але кожен приходить до висновку, що це не можливе. Зате бувають і бували велитні духа, які знали дуже багато і багато причинилися до посунення вперед чи то практичного знання, чи до наукових відкрить. Найбільшим зпоміж усіх „мудрих" людей вважають Леонарда да Вінчі.

Да Вінчі знаний передусім як маляр, що відбитку його образу Тайної Вечері знайдете усюди. Він жив у роках 1452—1519. Уродився й пережив більшу частину свого життя в Італії, головно у Фльоренції. Незвичайно талановитий з природи, він розвинув свій талант у малярстві, різьбі, музиці, механіці, природничих науках, як: хемії, фізиці, астрономії, ботаніці і т. п. Був також винахідником і передбачував новочасні літаки.

Кажуть, що як людина не зосередить свого таланту на одну ділянку, то не буде майстром у нічім. А да Вінчі якраз виказався майстром у всьому, що лише продумав. І тому то його вважають всестороннім ґенієм.

У нюйорському музею для Знання й Промислу в Ракефелеровім Центрі при 59 вул. виставляють тепер рисунки й моделі винаходів Леонарда. З них видко, що да Вінчі міг накреслити плян машини, що подобає на теперішний машиновий кріс, а того самого дня нарисував знаменито ангелахерувима з виразом щастя й доброти на лиці. Він міг нарисувати плян вигідного дому з трьома входами, щоб власник міг ввійти або вийти неспостережено, а заразже відложив цей рисунок, щоб намалювати образ святого.

Директор музею упорядкував моделі Леонарда да Вінчі так, що відвідувачі можуть самі їх пустити в рух, так як новітню машину. Це машини для будови, для спроваджування води, для кидання поломіни, для стріляння. Стіни вистави обвішані рисунками й образами да Вінчі. Вони вказують, що да Вінчі інтересувався всіми ділянками науки й людського життя. Отже є там таблиці математичні, алеґорії, карикатури, квіти, драперії, анатомічні студії, портрети дітей та Мадонни. Найбільше таблиць є з винаходів воєнних. Та хоч вони можуть бути небезпечні, то да Вінчі рисував їх отак для приємности. Там побачите панцирний ваґон з косами, щоб перешкодити воякам зближитися до нього. Його вояки мають вигляд поганських богів. Є там також і начерки та проекти мостів для переправи війська, моделі катедральних церков, модель фотографічного апарату та оптикальних інструментів, що їх він самий задумав, винайшов або досконалив.

Життя Леонарда да Вінчі варта перестудіювати, щоб довідатися, як використовував час оцей ґеніяльний чоловік, не марнуючи ні хвилини. Але й міг так робити, бо був здоровий і сильний і прегарно виглядав з лиця. Що він не мав такого впливу на розвиток людства, який повинен був би мати, треба оправдувати тим, що він мав дивачний звичай писати лівою рукою і то назад ґузь. Отже його рукописі не легко було читати і вони лишилися невикористаними довгі часи.

ІВАН ФИЛИПЧАК

БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ

Проф. Іван Филипчак, відомий український історичний повістяр, дає нам у цій повісті образ часів і постатті перемиського князя Володимирка, як будівничого української держави, що злучила всю Галичину.

Читач пізнає наше давнє життя, нашу бувальщину, життя й звичаї наших предків у 12. столітті.

Мимоходом автор навчає, як працювати, служити й любити свою вітчину.

ЦІНА 70 ЦЕНТІВ.

"Svoboda"
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

КОНҐРЕС КАНАДІЙСЬКОЇ МОЛОДІ

У липні відбувся в Монтреалі Пятий Конґрес Канадійської Молоді. Конґрес приняв демократичну плятформу праці для канадійської молоді. На конґресі явились коло 500 делеґатів молоді з цілої Канади, що репрезентували ріжні народности і орґанізації молоді з ріжними політичними переконаннями.

Головним завданням до полагоди, що стояло перед конґресом, була справа демократії, горожанської свободи й справа економічних умовин молоді.

Війна і випливаюча з неї воєнна гістерика викликали на конґресі гострі атаки зо сторони реакційних поглядів молоді. Одначе, судячи по скількости делеґатів і захопленню молоді, ці атаки не мали великого впливу на конґресі. Майже ніяка з краєвих орґанізацій не вицофалася з конґресу, з виїмком сімох льокальних ґруп.

Відповідаючи на закиди реакційної молоді відносно „домінації", краєвий комітет видав заяву, що „домінування" якоїбудь ґрупи, комуністичної чи іншої в конґресі молоді є конституційно й фізично неможливе тому, що про діяльність „Конґресу" рішає 75 відсотків делеґатів. У виданім звіті перед отворенням конґресу краєвий комітет ствердив, що основою діяльности Канадійського Конґресу Молоді є демократія і горожанські всободи, за які то принципи канадійський нарід цілі сотки літ боровся і вмирав.

„При помочі Конґресу Молоді ми шукали за демократичною й мировою розвязкою питань, стоячих перед нашим краєм і нашою ґенерацією: безробіття, непевність завтра, нужда, лихий стан здоровля і недостаточна освіта. Війна не розвязала тих питань. Безробіття не зменшилося, рівень ступня життя обнижається через зріст коштів удержання і через дійсне обнижування зарібків. Тепер уряд ухвалив конскрипцію і рішив усунення тої точки з програми обрад Пятого Конґресу Молоді. Тисячі молоді були противні конскрипції не тому, що є нельояльні, але з привязання до демократичних засад, бо конскрипція є запереченням свободи і длятого ослабляє демократичну будову єдности Канади. „Молодих Канадійців не треба приневолювати боронити свободу, демократичну Канаду" — говориться у звіті краєвого комітету.

Пятий Конґрес Молоді приняв у більшості вище наведені домагання, обіцюючи дальше провадити діяльність у користь канадійського народу в цїли поліпшення умовин життевих молоді, борючись за економічну рівність і поборюючи воєнні спекуляції.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ свого рідного брата **ТЕОДОЗІЯ ДЕМЯНЧУКА**, якого вже не бачив сорок років. Походить зо села Вісова, повіт Горлиці. Останнім разом перебував в Бейон, Ню Джерзі. Зголосись до мене, дорогий брате, або якби хтось про нього знав, то прошу його ласкаво написати на подану тут адресу. Пошукую також свою братову **МАРТУ ДЕМЯНЧУК**. Походить зо села Цібелка, столиця Шариська. Має тепер перебувати в Шікаго, Ілінойс. Хто би про неї знав, або вона сама, прошу мене повідомити. 183,-

IHNATIJ DEMIANCZYK,
3320 Fait Avenue, Baltimore, Md.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2416.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

О. КОНИСЬКИЙ

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

Оповідання з 60-тих років 19-го століття, коли щойно починалися зносини між українцями під австрійським з українцями під російським забором. Одні й другі мають тих самих ворогів: поляків і москалів і пробують з ними боротися. Читач пізнає багато невідомого про життя в ті часи.

Ціна $1.
У паперовій обгортці 60 цнт.
Замовляти:

"SVOBODA"
81-83 Grand Street
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ФІЛЬМОВИЙ РОМАН.
Лорета Янґ з Томасом Луисом, радіовим менаджером, її чоловіком.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за $150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання
про цікаві шляхетські й купецькі інтриги з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правильно наїзджали на неї на грабіж.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН, ч. 73. Топися або пливи.

Богду заскавулів у свойому перестрасі, стиснув свої руки довкола карку свого рятівника. Оба потонули.

Филя залляла уста Богду. Він дусився. Тарзан почувся свобідним.

Він витягнув Богду наверх і вдарив сильно до нестями перестрашену оцю малпу. Так він врятував себе й її.

Та як лише Тарзан почав плисти із страшним тягарем, його смертельний ворог Залім Халіс побачив його із своєї лодки.